

Vlaams
Parlement

ingediend op **1278** (2017-2018) – Nr. 3
25 mei 2019 (2018-2019)

Verslag

namens de Commissie voor Mobiliteit en Openbare Werken
uitgebracht door Willem-Frederik Schiltz

over de conceptnota voor nieuwe regelgeving

van Dirk de Kort, Karin Brouwers, Martine Fournier,
Orry Van de Wauwer, An Christiaens en Jenne De Potter

betreffende het op grote schaal uitbouwen
van fietsdeelsystemen
als vorm van openbaar vervoer

Samenstelling van de Commissie voor Mobiliteit en Openbare Werken:

Voorzitter: Lies Jans.

Vaste leden:

Björn Anseeuw, Annick De Ridder, Lies Jans, Bert Maertens, Grete Remen, Paul Van Miert;
Karin Brouwers, Lode Ceyssens, Dirk de Kort, Martine Fournier;
Mathias De Clercq, Marino Keulen;
Renaat Landuyt, Joris Vandenbroucke;
Björn Rzoska.

Plaatsvervangers:

Koen Daniëls, Jos Lantmeeters, Lorin Parys, Ludo Van Campenhout, Jan Van Esbroeck,
Herman Wynants;
An Christiaens, Jenne De Potter, Cindy Franssen, Orry Van de Wauwer;
Emmily Talpe, Daniëlle Vanwesenbeeck;
Yasmine Kherbache, Bert Moyaers;
Ingrid Pira.

Toegevoegde leden:

Anke Van dermeersch.

Documenten in het dossier:

- 1278** (2017-2018) – Nr. 1: Conceptnota voor nieuwe regelgeving
– Nr. 2: Verslag van de hoorzitting

De Commissie voor Mobiliteit en Openbare Werken besprak op 30 november 2017 de conceptnota voor nieuwe regelgeving van Dirk de Kort, Karin Brouwers, Martine Fournier, Orry Van de Wauwer, An Christiaens en Jenne De Potter betreffende het op grote schaal uitbouwen van fietsdeelsystemen als vorm van openbaar vervoer. De conceptnota werd toegelicht door Dirk de Kort. Hij maakte daarvoor gebruik van een presentatie die terug te vinden is op de [dossierpagina](http://www.vlaamsparlement.be) van dit document op www.vlaamsparlement.be.

Op 18 januari 2018 vond er een hoorzitting plaats over de conceptnota. Voor het verslag hiervan, zie *Parl.St.* VI.Parl. 2017-18, nr. 1278/2. Na de hoorzitting was er geen verdere bespreking van de conceptnota.

1. Toelichting

Dirk de Kort stelt vast dat de fiets een steeds belangrijker vervoermiddel wordt. Het is een vlot en duurzaam alternatief voor zowel de auto, bus en tram als voor verplaatsingen te voet. Daarnaast is de fiets ook een handige oplossing voor de invulling van de 'first and last mile' van een verplaatsing. De doelstelling is om tegen 2020 het aantal fietsdelers te doen toenemen van 196.000 naar 400.000.

Als kritieke succesfactoren voor fietsdeelsystemen geldt dat het aangeboden systeem goedkoop moet zijn en eenvoudig in gebruik. Ze moeten bovendien werken met comfortabele fietsen en steeds voldoende fietsen in voorraad hebben. Daarnaast moet het voor potentiële gebruikers zo gemakkelijk mogelijk zijn om een deelfiets te kunnen huren, ongeacht het deelfietsstelsel dat ze kiezen. Het is belangrijk dat de gebruikers geïntegreerde informatie krijgen en gebruik kunnen maken van een uniforme betalingswijze. Een duidelijk realtimeoverzicht van waar er op welk moment deelfietsen beschikbaar zijn, is nodig. Die informatie kan het best worden opgenomen in geïntegreerde routeplanners. De overheid kan in ruil voor subsidiëring vragen om data over fietsdeelsystemen en beschikbaarheid van fietsen open te stellen voor derden. Daarnaast zouden gebruikers met één kaart of abonnement moeten kunnen betalen voor de verschillende fietsdeelsystemen van verschillende aanbieders. Om het gebruiksgemak en het potentieel te verhogen, is er met andere woorden behoefte aan een geïntegreerd systeem.

Er is behoefte aan een vergroening van de mobiliteit en een antwoord op de files. Een deel van de oplossing ligt in combimobiliteit. De deeleconomie biedt belangrijke kansen om verschillende vervoersmodi te combineren. In de 'Green Deal gedeelde mobiliteit' gaat de Vlaamse overheid het engagement aan om die gedeelde mobiliteit te stimuleren. De overheid moet snel werk maken van dat 'Green Deal'-engagement door gedeelde (fiets)mobiliteit een volwaardige plaats te geven binnen het mobiliteitsbeleid en daartoe gedetecteerde knelpunten en obstakels weg te werken. De spreker vraagt om fietsdeelsystemen als een vorm van openbaar vervoer te beschouwen en er de nodige financiële middelen voor uit te trekken.

Deelfietsstelsels bieden als een vorm van openbaar vervoer, maar ook bij het voor- en natransport van openbaar vervoer, interessante kansen. In het licht van het vernieuwde concept van basisbereikbaarheid, waarbij een hiërarchisch gestructureerd net via knooppunten multimodaal ontsloten wordt, spelen die systemen een belangrijke rol. Fietsdeelsystemen moeten mee opgenomen worden in de proefprojecten en in de ontwikkeling van het concept van basisbereikbaarheid. Welgekozen multimodale knooppunten van openbaar vervoer moeten volwaardig en kwaliteitsvol ingericht worden zodat (elektrische) fietsdeelsystemen er alle kansen krijgen. De rol van de lokale besturen wordt belangrijker in het concept van basisbereikbaarheid. Het is cruciaal dat ze goed worden ondersteund bij de uitbouw van fietsdeelsystemen. Dat kan bijvoorbeeld door de aankoop van sleutelautomaten en infrastructuur te ondersteunen met subsidies, door raamcontracten aan te bieden waarop de lokale besturen kunnen intekenen, door op een eenvoudige,

toegankelijke en overzichtelijke manier transparante en objectieve informatie over gedeelde fietsmobiliteit ter beschikking te stellen en door een mogelijk aandeelhouderschap in fietsdeelsystemen zoals Blue-bike aan te bieden.

Fietsdeelsystemen vormen niet alleen een onderdeel van combimobiliteit, maar ze kunnen ook de ruimere functie van openbaar vervoer vervullen. De mogelijkheid om in te tekenen op die raamcontracten kan dan ook uitgebreid worden naar bedrijven, scholen enzovoort. De overheid moet daarnaast ook technologie en innovatie ondersteunen, bijvoorbeeld de ontwikkeling van één app om een deelfiets los en vast te maken. Ook moet er werk gemaakt worden van één geïntegreerd systeem door aan aanbieders open data te vragen zodat (elektrische) fietsdeelsystemen meegenomen kunnen worden in geïntegreerde routeplanners en door in te zetten op een uniform betaalsysteem. En, last but not least, vragen de indieners van de conceptnota om fietsdeelsystemen als een vorm van openbaar vervoer te beschouwen en er de nodige financiële middelen voor uit te trekken.

Tot slot verwijst Dirk de Kort naar het rapport van Fietsberaad 'Beleidskader deelfietsen. Deelfietsen als onderdeel van een lokale strategie' dat de commissieleden eind november 2017 ontvingen. Het schetst een breder kader en de mogelijkheden van fietsdeelsystemen. Zijn fractie stelt voor om het concept van deelfietsen verder uit te werken in het kader van basisbereikbaarheid en openbaar vervoer.

2. Bespreking

Willem-Frederik Schiltz zegt dat zijn fractie grote voorstander is van fietsdeelsystemen. Ze rijzen als paddenstoelen uit de grond. Voor hem is het niet duidelijk wat de indieners vragen van de overheid. Hij waarschuwt voor regeldrift of te veel zaken zelf te doen als overheid. Als fietsdeelsystemen als openbaar vervoer moeten worden beschouwd dat moet worden gesubsidieerd door de overheid, dan is hij eerder terughoudend. Het is voor hem eerder een aanvulling van het openbaar vervoer. Het lijkt hem wel nuttig om de exploitanten enkele kwaliteitseisen op te leggen voor de deelfietsen, zoals bijvoorbeeld goede remmen, verlichting en dergelijke.

Op termijn zou het inderdaad mogelijk moeten zijn om met één applicatie te betalen voor zowel het openbaar vervoer als deelsystemen. Of de overheid zelf een dergelijke app moet ontwikkelen is nog maar de vraag. Wel vindt hij dat de exploitanten moeten aangespoord worden om hun data beschikbaar stellen en hun betaalapplicatie integreerbaar te maken met andere.

Sommige mobiliteitsexperten waarschuwen voor de huidige boom aan dergelijke deelsystemen. Zo werden ze in Tokio aan banden gelegd omwille van een complete wildgroei. Daar moet over gewaakt worden. Bij zogenaamde scharrelfietsen kan de gebruiker immers zijn fiets laten staan waar hij wil.

Björn Rzoska vindt het positief dat de indieners het instrument conceptnota gebruiken om de discussie te starten. Hij verwijst ook naar het rapport van Fietsberaad. Hij stelt voor om Fietsberaad uit te nodigen naar de commissie om na te gaan wat de Vlaamse overheid kan doen, zoals bijvoorbeeld zorgen voor kwalitatieve fietsdeelsystemen. Hij is uiteraard niet tegen meer fietsgebruik, ook niet in een freefloatingsysteem, maar mogelijks moet het Vlaams Parlement toch nagaan wat de randvoorwaarden zijn.

Joris Vandenbroucke drukt ook zijn appreciatie uit voor de conceptnota. Hij zou het nog beter vinden als de Vlaamse Regering fietsdeelsystemen een volwaardige rol zou geven in het mobiliteitsbeleid. Zeker in steden vindt hij openbaar vervoer en allerlei deelsystemen een gouden combinatie. Het maakt de omslag mogelijk van een mobiliteitssysteem waarbij autobezit en overmatig autogebruik centraal staan

naar een duurzamer mobiliteitssysteem. Twee op de drie Vlamingen wonen echter niet in een stedelijk centrum. De deelfiets kan voor hen een rol spelen, maar dat lijkt hem minder evident. Commerciële aanbieders zijn niet of minder geïnteresseerd in die gebieden. Daarom vindt hij het interessant dat in de conceptnota staat dat er een koppeling moet komen tussen collectief vervoer en deelfietssystemen. Momenteel krijgen lokale besturen subsidies voor het inrichten van bushaltes, dus zou ook gevraagd kunnen worden om op bepaalde welgekozen plaatsen ruimte te voorzien voor deelfietssystemen.

Hij meent in de conceptnota tussen de lijnen gelezen te hebben dat deelfietssystemen openbaar vervoer kunnen vervangen. Dat is misschien waar voor sommige personen, maar voor velen zoals mindermobiele personen is dat niet het geval. Verder zijn er soms de slechte weersomstandigheden enzovoort.

Dat belet niet dat met de conceptnota een interessante voorzet wordt gegeven. Hij staat grotendeels achter de globale visie en hij moedigt de CD&V-fractie aan om deze goede ideeën te laten weerspiegelen in de begroting en de beleidsbrieven van de bevoegde minister Weyts. Hij hoopt dat ze in beleid worden omgezet.

Willem-Frederik Schiltz is het eens met de suggestie van Björn Rzoska om enkele deskundigen over de conceptnota te horen. De commissie gaat hiermee akkoord.

Lies JANS,
voorzitter

Willem-Frederik SCHILTZ,
verslaggever